

Voluntats anticipades

Planificació Decisions Anticipades

ICAB, 9 de juny de 2020

Ramon Figueras
Advocat
Secció Dret Sanitari ICAB

Voluntats anticipades

Notable desplegament normatiu:

- ✓ Llei 21/2000, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient i la documentació clínica: art. 8.
- ✓ Carta de Drets i Deures dels ciutadans en relació a la Salut i l'Atenció Sanitària (CatSalut - 2001).
- ✓ Decret 175/2002 pel qual es regula el registre de voluntats anticipades.
- ✓ Llei 41/2002, bàsica, reguladora de l'Autonomia del Pacient: art. 11.
- ✓ Estatut d'Autonomia de Catalunya (2006): art. 20.2.
- ✓ Llibre Segon Codi civil de Catalunya (2010): art. 212.3.

Voluntats anticipades

Cert garbuix terminològic

- ✓ **Llei 21/2000 (art. 8 – Les voluntats anticipades)**

- *El DVA és el document que expressa les instruccions...*

- ✓ **Ley 41/2002 (art. 11 – Instrucciones previas)**

- *Por el documento de instrucciones previas una persona manifiesta anticipadamente su voluntad.*

Voluntats anticipades

Denominacions diverses

- ✓ **DVA** (Aragó / Balears / Castilla-La Mancha / Catalunya / València / Euskadi).
- ✓ **D. Instr. Previas** (Asturias / Castilla / León / Galicia / La Rioja / Madrid / Melilla).
- ✓ **Declaración de Voluntad Vital Anticipada** (Andalucía).
- ✓ **Manifestaciones anticipadas de voluntad** (Canarias).
- ✓ **Expresión anticipada de voluntades** (Extremadura).

Voluntats anticipades

LLEI 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica (art. 8)

1. El document de voluntats anticipades és el document, adreçat al metge responsable, en el qual una persona major d'edat, amb capacitat suficient i de manera lliure, expressa les instruccions a tenir en compte quan es trobi en una situació en què les circumstàncies que concorrin no li permetin d'expressar personalment la seva voluntat. En aquest document, la persona pot també designar un representant, que és l'interlocutor vàlid i necessari amb el metge o l'equip sanitari, perquè la substitueixi en el cas que no pugui expressar la seva voluntat per ella mateixa.

Voluntats anticipades

Llei 25/2010 Llibre segon Codi civil de Catalunya

Article 212.3: Document de voluntats anticipades

- ✓ **Major d'edat** amb **plena capacitat d'obrar** pot expressar en un DVA instruccions relatives als tractaments mèdics que es plantegin quan no pugui decidir.
- ✓ Previsions sobre la **donació d'òrgans o del cos** i formes **d'enterrament o incineració**. (Urgència de la decisió)
- ✓ Nomenament de **“representant”** (actua per substitució: rep informació i decideix “en nom de”).
- ✓ **Vinculant** (amb límits).
- ✓ **Revocable**.
- ✓ **Límits en la legalitat (assistencial i jurídica)**

Voluntats anticipades

Evolució legislativa

	2000	2010
SUBJECTE	Major d'edat amb capacitat suficient	Plena capacitat d'obrar
INSTRUCCIONS	Tenir en compte	Respectar
REPRESENTANT	Interlocutor garant compliment instruccions	Substitut amb capacitat de decidir

Voluntats anticipades

Límits a l'autonomia de la voluntat

- ✓ Previsions contràries a l'ordenament jurídic. (Previsió de canvis...).
- ✓ Disposicions contràries a la bona pràctica clínica (*lex artis*)
- ✓ Correspondència exacta amb les circumstàncies previstes al DVA.

Voluntats anticipades

Elements transcendentals: designa de representant (substitut) i interpretació / aplicació de criteris respectant autonomia.

- ✓ **Apoderament** = Coincidència de parers / confiança.
- ✓ **Interpretació fidel:** seguiment estricte de la voluntat + interpretació ajustada al seu sentit.
- ✓ **Interpretació substitutiva:** “decidir segons hauria decidit”.

+ Consideració millor interès del pacient:

- Assistencial, òbviament.
- Interès relacionat amb valors i indicacions expressades al DVA.

Voluntats anticipades

Com s'han d'atorgar?

Per **ESCRIT**:

- ✓ **Acta notarial de manifestació** (models / verificació).
  -
- ✓ **Document privat davant 3 testimonis** majors d'edat, dos dels quals no poden ser parents de segon grau ni tenir vincles patrimonials amb atorgant.

Voluntats anticipades

Dipòsit i conservació

- **Inscripció (voluntària).**
- **Interconnexió estatal.**
- **Accés HC3**

Voluntats anticipades

Fonamentació ètica (bàsic)

La **DIGNITAT HUMANA** és el fonament del DVA

- Expressió de l'autonomia de la voluntat.
- Prevalença de la voluntat.
- Respecte voluntat = respecte dignitat (principi irrenunciable).

---0---

Planificació de les decisions anticipades

ENTORN

- ✓ Majoria (creixent) morts: per progressió d'un problema crònic de salut o suma de problemes.
- ✓ Abans que malalt, persona.
- ✓ Nous “diagnòstics”:
  - pacient crònic complex (PCC)
  - malaltia crònica avançada (MACA)
- Generalitat + Càtedra Cures Pal·liatives: Document conceptual de **PDA**.

Planificació de les decisions anticipades

Planificació de decisions anticipades (PDA):

- Procés dialèctic (**malalt** + entorn + sanitaris).
  - Identificació i expressió valors, desitjos i preferències pacient.
  - Indicacions acordades respecte evolució / complicacions patologia.
  - Especialment quan pronòstic de vida limitat.
-
- ✓ Procés flexible / revocable
  - ✓ Objecte PDA: - planificació anticipada (concreta).
    - exercir l'autonomia.
    - dialèctica compartida del final de vida (bàsicament).
    - valor: consideració sanitària + principis.

Planificació de les decisions anticipades

Indicat per:

- ✓ Persones adultes malaltes competents.
- ✓ Voluntat de control fins a la mort.
- ✓ Previsió deteriorament cognitiu o
- ✓ Deteriorament en curs i suport de l'entorn.

Edat: segons regulació sectorial: a partir de **menor madur** (12 anys).

Conservació a la HC (protocol "*particular*").

Reforç possible en DVA.

	VOLUNTATS ANTICIPADES	PLANIFICACIÓ DECISIONS SANITÀRIES
Origen	LEGAL	PRAXI I SUPORT ASSISTENCIAL
Fonament	AUTONOMIA DE LA VOLUNTAT	
Permanència	REVOCABILITAT	
Autors	INDIVIDU (>18 anys) - Malat o sà - Amb o sense assessorament	MALALT (>12 anys madur) i/o FAMÍLIA + PROFESSIONALSALUT
Caràcter	UNILATERAL (Declaració de voluntat)	COL-LABORATIU (Procés participatiu)
Destinatari	INDETERMINATS	DETERMINATS
Eficàcia	FUTURA (Circumstàncies Im/previstes)	IMMEDIATA (Malaltia en curs)
Instrument	DVA	PDS
Contingut	- INSTRUCCIONS - DESIGNA REPRESENTANT	PLANIFICACIÓ DE L'ATENCIÓ
Requisits formals	- DOCUMENT NOTARIAL - PRIVAT AMB 3 TESTIMONIS	CONSTÀNCIA ESCRITA
Lloc de dipòsit	- HISTÒRIA CLÍNICA - REGISTRE ADMINISTRATIU	HISTÒRIA CLÍNICA

fjmadvocats

rfigueras@fjmadvocats.cat